**Sisäministeriö** **8.5.2026**

## Sisäministeriön rooli Natossa sekä Naton siviilipuolen tehtävät ja toiminta

### Sisäministeriön Natoa koskevat työlinjat koskettavat kaikkia toimialoja

Sisäministeriön Natoon liittyvät tehtävät ja työlinjat koskettavat ministeriön kaikkia neljää keskeistä substanssitoimialaa poliisia, pelastustoimea, maahanmuuttoa ja raja- ja meriturvallisuutta sekä lisäksi siviilitiedustelua. Sisäministeriö osallistuu Naton puolustussuunnitteluprosessiin, yhteensovittaa Naton vastejärjestelmään liittyvää kansallista valmiudensäätelyä sekä käsittelee hallinnonalaansa koskevat Nato-standardien ratifiointipyynnöt. Lisäksi sisäministeriön toimialat osallistuvat tehtäviensä puitteissa isäntämaantuen antamiseen Suomessa oleville vieraan valtion joukoille esimerkiksi laajojen kv. harjoitusten yhteydessä.

Naton resilienssikomiteassa (RC) käsitellään usean eri hallinnonalan vastuulle kuuluvaa resilienssikokonaisuutta. Sisäministeriön kansliapäällikkö toimii Suomen edustajana resilienssin korkeiden edustajien (Senior National Official – SNO) kokoonpanossa. Sisäministeriön vastuulle kuuluu erityisesti työskentely resilienssikomitean alaisessa siviilivalmiuden suunnitteluryhmä CPG:ssä, jossa käsitellään siviilivalmiuteen, varautumiseen, väestönsuojeluun, kansalaisten kriisinkestävyyteen sekä kontrolloituun ja kontrolloimattomaan väestön liikkumiseen liittyviä asioita.

Natossa liittokunnan ja yksittäisten valtioiden resilienssiä vahvistetaan erityisesti resilienssin **seitsemän perusvaatimuksen (7 Baseline Requirements)** kautta. SM:n toimialaan kuuluu erityisesti väestöliikkeiden hallintaa koskeva kolmas tavoite. Lisäksi SM:n hallinnonalan vastuulle lukeutuvat siviilivalmius- ja väestönsuojeluasiat ollaan kevään 2026 päivityskierroksella sanoittamassa osaksi hallinnon jatkuvuutta koskevaa ensimmäistä tavoitekokonaisuutta.

Suojelupoliisi osallistuu Naton siviilitiedusteluyhteistyöhön ja edustaa Suomea siviilitiedustelukomiteassa. Poliisi osallistuu Naton terrorismin vastaiseen työhön sekä mm. tiedeohjelmayhteistyöhön Naton kanssa.

Rajavartiolaitos osallistuu sotilaalliseen operatiiviseen suunnitteluun, edustaa Suomea kriittisen vedenalaisen infrastruktuurin (CUI) strategisella ja yhdessä merivoimien kanssa operatiivisella tasolla, osallistuu varjolaivaston seurantaan ja vasteen ylläpitoon, vastaa meripelastuksesta sekä osaltaan liittokunnan harjoituksiin osallistumisesta ja harjoitusten toteuttamisesta. Lisäksi Rajavartiolaitos vastaa osaltaan hybridivaikuttamisen vastaisista toimista.

Naton hätäapumekanismi (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre EADRCC) tukee osaltaan liittolaismaita kriiseihin vastaamisessa. SM toimii Suomen yhteyspisteenä EADRCC:hen.

Sisäministeriön hallinnonalalta Naton edustustossa toimivat lähetetyt henkilöt Rajavartiolaitoksesta ja Suojelupoliisista. Sisäministeriön tehtävien kannalta keskeinen on lisäksi Naton edustustossa resilienssikokonaisuutta seuraava vastuuvirkamies, joka on vuoteen 2026 toiminut Huoltovarmuuskeskuksen rahoittamana.

### Naton resilienssityö vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja mahdollistaa sotilaallisten kyvykkyyksien käyttöä

Resilienssi (kriisivarautuminen)- ja siviilivalmiusasiat kuuluvat valtioiden kansalliseen toimivaltaan. Erilaiset kriisit heijastuvat kuitenkin herkästi yli valtiorajojen erityisesti kumppanimaiden vahvojen

keskinäisriippuvuuksien vuoksi. Yhteistä kriisivarautumista tulisikin siten vahvistaa eri liittoumissa kaikki relevantit sektorit huomioiden.

Naton puolella resilienssi ymmärrettiin pitkään hallinnon jatkuvuuden turvaamisen sekä väestön ydinsodalta suojaamisen kautta. **Sittemmin resilienssi on kytketty yhä tiiviimmin osaksi Naton keskeistä ydintehtävää, yhteistä pelotetta ja puolustusta**. Paremmin varautunut ja kriisinkestävä yhteiskunta luo osaltaan pidäkettä tai pelotetta mahdollisia uhkaajiaan vastaan. Toisaalta resilienssiin kytkeytyvät siviilialat ovat avainasemassa tukiessa tai mahdollistamassa sotilaallisten kyvykkyyksien tehokasta käyttöä esimerkiksi logistiikan, peruspalveluiden ja laajasti isäntämaatuen kautta. **Ymmärrys Naton resilienssin käsitteestä onkin vuosien varrella laajentunut.**

Naton resilienssityöskentelyn kannalta onkin todettu tarve tiivistää yhteistyötä sotilas- ja siviiliviranomaisten, julkisen ja yksityisen sektorin sekä Naton ja EU:n välillä. Suomen näkökulmasta johdonmukaista resilienssipolitiikkaa Naton puitteissa edesauttaa, että kaikki Pohjoismaat ovat Pohjois-Atlantin liiton jäseniä. Sisäministeriö tekee tiivistä pohjoismaista yhteistyötä oman hallinnonalansa siviilivalmius- ja resilienssiasioissa (nk. Haga-yhteistyö).

Resilienssin merkityksen korostuminen ja kunnianhimon kasvu ilmenee Naton huippukokousagendoilla **yhteisinä sitoumuksina ja tavoitteina**. EU:sta poiketen Natolla ei ole ylikansallista toimi- tai lainsäädäntövaltaa suhteessa jäsenmaihinsa, vaan sitoumukset ja tavoitteet ovat lopulta ainoastaan suosituksia. Vaikka liittokunnan jäsenet ovat Naton perussopimuksen 3. artiklan perusteella sitoutuneet resilienssin kehittämiseen, liittolaiset viime kädessä kuitenkin itse päättävät, kuinka paljon ne ovat valmiita panostamaan resilienssityöhön. **Haagin huippukokouksessa kesällä 2025 sovittu yhteinen 1,5 %:n puolustusmenotavoite puolustusta ja turvallisuutta tukeviin investointeihin vahvistaa osaltaan liittolaisten sitoutumista siviilialojen resilienssin kehittämiseen.** Naton puitteissa tehtävä kriisivarautuminen täydentää kansallista varautumistyötä. Työn tavoitteena on, että yksittäisten liittolaisten varautumisen taso paranee, mikä on myös Suomen ja koko liittokunnan yhteinen intressi.

Siviilivalmiuden osalta sisäministeriön hallinnonalaan kuuluvat teemat, kuten **väestönsuojelu, väestönsuojat, väestön varoittaminen, isäntämaatukeen liittyvä suunnittelu, sekä yhteiskunnallisen resilienssin ja väestön kriisinkestävyyden edistäminen** ovat keskeinen osa Naton resilienssityötä. Sisäministeriössä pelastusosasto huolehtii siviilivalmiuden, väestönsuojaamisen ja väestönsuojelun asioista. Erityisesti väestönsuojelu on Ukrainan sodan myötä jo noussut keskusteluihin vahvasti ja Suomen väestönsuojelujärjestelmä on herättänyt kiinnostusta Natossa. Myös kansalaisten yhteisen sitoutuneisuuden ja yhteiskunnallisen resilienssin vahvistaminen ovat tässä ajassa tärkeitä osa-alueita. Ukrainan kokemuksia poikkeusoloissa toimimisesta tulisi hyödyntää yhteisessä varautumistyössä. Esimerkiksi pelastustoimen osalta toimintaympäristön muutos edellyttää varautumista aina vakavimpiin uhkaskenaarioihin asti.

Nykyisessä uhkaympäristössä erilaisten hybriditoimien käyttö vihamielisessä tarkoituksessa on yleistynyt. Toiminnalle luonteenomaista on, että toimet kohdistetaan peitellysti ja viranomaisten välisiä rajapintoja hyödyntäen ns. harmaalle alueelle siten, että ne eivät ole selvästi attribuoitavissa sotilaallisiksi ja johda vastaukseen sotilaallisin keinoin. **Tällöin ensivasteviranomaisina toimivat usein siviiliviranomaiset ja monissa tapauksissa juuri sisäministeriön toimialat** (poliisi, raja- ja meriturvallisuus, maahanmuutto, pelastustoimi). Kehitys kytkee sisäisen turvallisuuden yhä tiiviimmin osaksi Naton keskeistä ydintehtävää, yhteistä pelotetta ja puolustusta sekä yhä lähemmäksi Naton resilienssityöskentelyä.